09-02-2024

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

DGFZ
Directe Belastingen en Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Verzenden eindrapport toekomst toeslagenstelsel

Datum
8 februari 2024

Notanummer
2024-0000163778

Bijlagen
1. Kamerbrief
2. Beslisnota's

akkoord

Aanleiding
Op 9 februari wordt het eindrapport toekomst toeslagenstelsel besproken in de MR.

Beslispunten
- Gaat u akkoord met verzending van het eindrapport toekomst toeslagen aan de Staten Generaal – na akkoord van de MR – door bijgevoegde brieven aan de Eerste en Tweede Kamer te ondertekenen?
- Gaat u akkoord met het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota's en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's? Rood omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten
- Relevante nota's en hun bijbehorende bijlagen (niet zijnde tussenproducten of concepten) worden allemaal en volledig openbaar gemaakt bij verzending van het eindrapport. Het gaat om nota's met bijlagen die informerend, adviserend die ter bespreking/beslissing aan u zijn voorgelegd en een rol hebben gespeeld bij de besluitvorming.
- In de nota's zijn verschillende passages opgenomen die niet openbaar kunnen worden gemaakt omdat dit het belang van de staat kan schaden. Het gaat dan specifiek om passages die die zien op opvattingen binnen het kabinet, waardoor de eenheid van het kabinetsbeleid aangetast zou worden. Deze lijn strekt zich ook uit tot passages in beslisnota's waarin verslag wordt gedaan van de bespreking in overleggen tussen bewindspersonen en onderraden. Documenten die op de agenda van dergelijke overleggen hebben gestaan en de ambtelijke advisering ten behoeve van deze overleggen komen wel voor openbaarmaking in aanmerking. Ook geldt in beginsel dat verschil van opvatting tussen ministeries op ambtelijk niveau de eenheid van het kabinetsbeleid niet aantast.

Toelichting
Communicatie
n.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
n.v.t

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Doc nr.	Datum	Naam document	Toelichting
1	6-9-2023	Nota-stasTD-Voortgang toekomst toeslagen	Deze nota bevat informatie over de voortgang van de uitwerking van het eindrapport en het voorgenomen proces.
2	18-10-2023	Nota-stasTD-Voortgang toekomst toeslagen	Met deze nota worden tussenproducten van het eindrapport toekomst toeslagen voorgelegd. Ook gaat de nota in op de voortgang van de uitwerking van het eindrapport en het voorgenomen proces.
3	22-10-2023	Nota-stasTD-Voortgang toekomst toeslagen - concept fiches	Met deze nota wordt een concept van bijlage 2 van het eindrapport voorgelegd. Ook informeert de nota over de voortgang van de uitwerking van het eindrapport en het voorgenomen proces.
4	4-12-2023	Nota-stasTD-Voortgang toekomst toeslagen: concept eindrapportage	Met deze nota wordt een concept van het eindrapport voorgelegd. Ook informeert de nota over de voortgang van de uitwerking van het eindrapport en het voorgenomen proces.
5	18-12-2023	Nota-stasTD-Toekomst toeslagen - integraal concept eindrapportage	Met deze nota wordt een integraal concept van het eindrapport voorgelegd. Ook gaat de nota in op de voortgang van de uitwerking van het eindrapport en het voorgenomen proces.
6	11-1-2024	Nota-stasTD-Oplegbrief en samenvatting rapport Toekomst Toeslagenstelsel	Met deze nota wordt een concept van de Kamerbrief en een concept van een van de hoofdstukken van de eindrapportage toekomst toeslagenstelsel voorgelegd.
7	18-1-2024	Nota-stasTD-Voorbereiding BWO Toekomst Toeslagen & Brief Toekomstverkenning kindregelingen	Deze nota is ter voorbereiding van een bewindspersonenoverleg over het eindrapport toekomst toeslagenstelsel.
8	18-1-2024	Geannoteerde agenda BWO Eindrapport Toekomst Toeslagen & Brief Toekomstverkenning kindregelingen	Dit document is een bijlage bij Nota - stasTD - Voorbereiding BWO toekomst toeslagen.
9	24-1-2024	Nota-stasTD-Fichebundel toekomst toeslagen	Met deze nota wordt ter bespreking een concept van bijlage 2 van de eindrapportage toekomst toeslagenstelsel voorgelegd.
10	30-1-2024	Nota-StasTD/FB-Oplegnota - Eindrapport Toekomst Toeslagenstelsel t.b.v. politieke vierhoek 6/2	Met deze nota wordt een concept van het gehele eindrapport toekomst toeslagenstelsel voorgelegd.
11	1-2-2024	Nota-StasTD-Kamerbrief en samenvatting Eindrapportage toekomst toeslagen	Met deze nota wordt een concept van de kamerbrief bij en een van de hoofdstukken van de eindrapportage toekomst toeslagenstelsel voorgelegd.
12	5-2-2024	Nota-stasFB/TD-Annotatie Politieke Vierhoek 6 februari	Deze nota bevat ambtelijk advies voor de bespreking van het eindrapport toekomst toeslagenstelsel in de politieke vierhoek. Een aantal passages in dit document zijn niet relevant voor het onderwerp van deze set.
13	6-2-2024	Nota-stasTD-Toekomst toeslagen - MR aanbiedingsformulier en stukken n.a.v. politieke vierhoek	Met deze nota wordt akkoord gevraagd op de wijze waarop conclusies uit de politieke vierhoek zijn verwerkt in het eindrapport toekomst toeslagen. Voort wordt geadviseerd het aanbiedingsformulier te ondertekenen zodat het eindrapport kan worden geagendeerd in de Ministerraad.
14	6-2-2024	Agenda Vierhoek d.d. 6 feb 2024	Dit document is een bijlage bij Nota-stasFB/TD - Annotatie Politieke Vierhoek 6 februari
15	7-2-2024	Nota-min/stas-Annotatie MR 9 februari - Eindrapport Toekomst Toeslagenstelsel	Deze nota bevat ambtelijke advisering t.b.v. behandeling van het eindrapport toekomst toeslagen in de Ministerraad.

A/ 11-05-2021

Ministerie van Financiën

DEPARTEMENTAAL BREED
TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Voortgang toekomst toeslagen

Datum
6 september 2023

Notanummer
2023-0000202660

Bijlagen
1. Planning

Aanleiding

Op 24 augustus spraken we met u over de impact van de val van het kabinet op het traject 'toekomst toeslagen'. Toegezegd is u bij nota in september nader te informeren over de voortgang en de voorgenomen planning (bijlage 1).

Kernpunten

- De impact van de val van het kabinet op het traject toekomst toeslagen is beperkt. Er is geen aanleiding om de invulling van de taakopdracht of het ambitieniveau van het traject aan te passen. De inzet blijft om te komen tot werkbare opties en combinaties van opties, zodat een volgend kabinet goed geïnformeerd kan besluiten over de toekomst van (alternatieven voor) het kindgebonden budget, de zorgtoeslag en de huurtoeslag en de benodigde transitie. Wel streven we naar versnelling in de laatste fase van het traject (zie 'planning' in de toelichting).
- Om aanvullend handelingsperspectief te bieden voor een komend kabinet zal in de uitwerking ook aandacht zijn voor vereenvoudigingen en verbeteringen in het huidige stelsel (beleid en uitvoering), als onderdeel van een mogelijke transitie.
- Er is geen reden om naast de reeds opgeleverde tussenrapportage nog een eigenstandig tussenproduct op te leveren aangezien er op dit moment geen nieuwe informatie (volledig) beschikbaar is t.o.v. de tussenrapportage. Wel kan worden bezien op welke momenten de kernboodschappen uit de tussenrapportage herhaald kunnen worden, bijv. in het geplande commissiedebat van 12 oktober, een eventuele stand van zaken-brief of de stand van de uitvoering.
- In de zomer is doorgewerkt aan de uitwerking van de beleidsopties zoals aangekondigd in de tussenrapportage toekomst toeslagen. Zie voor de stand van zaken de toelichting.
- TSL en de BD hebben de afgelopen tijd voor een groot deel van de fiches naar de uitvoeringsconsequenties gekeken d.m.v. wegingen op de hand. Complete uitvoeringstoetsen worden alleen gedaan bij uitgewerkte wetteksten en kunnen daarom niet in de eindrapportage worden opgeleverd. Zie ook hiervoor nadere informatie in de toelichting.
- De eerste verkiezingsprogramma's (CDA, SP, VVD, JA21, GroenLinks/PvdA) laten opnieuw een focus op het afschaffen van toeslagen zien. Over wat dan

het alternatief ter vervanging zou moeten zijn verschilt de inzet wel zowel in richting als in mate van uitwerking. Wij informeren u over de ambities ten aanzien van toeslagen in de verkiezingsprogramma's wanneer alle verkiezingsprogramma's bekend zijn.

- NB: parallel wordt gewerkt aan "Bouwstenen voor een beter en eenvoudiger belastingstelsel". Dit is een ambtelijk traject, maar er zijn raakvlakken op het onderdeel inkomensbeleid/ondersteuning. We zullen die samenhang bewaken en u hierover goed blijven informeren.

Toelichting

Stand van zaken uitwerking losse beleidsopties

- In de Tussenrapportage is geconstateerd dat focus op een aantal opties en combinaties van opties zeer wenselijk is, gelet op de capaciteit die het vergt om alle opties uit te werken en aandacht te hebben voor de benodigde transitie en de invoering ervan. Tegelijkertijd is het ook van belang dat de opties en de combinatie van opties een breed politiek spectrum afdekken om daarmee een volgend kabinet, ongeacht de samenstelling, van dienst te zijn.
- In de tussenrapportage is een lijst met beleidsopties opgenomen die in de eindrapportage in ieder geval worden uitgewerkt. De eindrapportage zal dus voor al deze opties een fiche bevatten.
    - Desondanks kunnen de verkiezingsprogramma's en uitkomsten van de expertsessies wel nadere sturing geven welke opties extra aandacht verdienen of op meer detailniveau uitgewerkt moeten worden. Mochten er zich in een later stadium nog andere reële opties of subvarianten aandienen dan kunnen die nog worden meegenomen in de uitwerking
    - In de tussenrapportage is aangegeven dat ook gekeken wordt naar een doelgroepgerichte aanpak. Dit komt in verschillende opties naar voren (zoals polisadministratie voor burgers in loondienst, het aansluiten bij een uitkering, door verhoging van WML, huurmatiging voor huurders van woningcorporaties. Daarnaast wordt – voortouw OCW en DUO – een optie uitgewerkt om de studiefinanciering te verhogen en de zorgtoeslag voor studenten af te schaffen. De zorgtoeslag populatie zou hiermee verkleind kunnen worden (met mogelijk 1 miljoen toeslaggerechtigden).
- Ten behoeve van de eindrapportage zullen opties worden doorgerekend op verschillende effecten. Zoals gangbaar zal SZW de opties en combinaties doorrekenen op inkomenseffecten. Nu de augustusbesluitvorming is afgerond komt er weer ambtelijke capaciteit bij SZW beschikbaar om dat te doen.
- We zijn in gesprek met het CPB over het benutten van hun expertise en welke bijdrage zij kunnen leveren aan de eindrapportage. Voorzien was het CPB te vragen of hun kennis en kunde kan worden ingezet om de kwantitatieve arbeidsmarkteffecten in kaart te brengen. Met de val van het kabinet is het CPB genoodzaakt eerst alle capaciteit in te zetten voor Keuzes in Kaart. Het CPB heeft aangegeven (in ieder geval) t/m oktober geen capaciteit beschikbaar te hebben voor het traject toekomst toeslagen. Mogelijke inzet van capaciteit in november en december wordt met het CPB verkend. Daarnaast zullen we in ieder geval zelf een kwalitatieve analyse van de arbeidsmarkteffecten maken voor de verschillende beleidsopties.

- Vanuit verschillende expertises en departementen wordt er gekeken naar de juridische haalbaarheid van verschillende opties. Voor enkele opties geldt dat mogelijk niet over alle aspecten een sluitend juridische analyse kan worden gegeven voordat de opties tot in detail zijn uitgewerkt, bijv. vanwege Europeesrechtelijke aspecten.

Uitvoeringsconsequenties losse beleidsopties

- Toegezegd is voor iedere beleidsoptie te kijken naar de uitvoerbaarheid: de mate waarin de optie (eenvoudig) uitvoerbaar is (bijv. doordat die klein is, of het aantal grondslagen klein is) en onder welke voorwaarden een optie uitvoerbaar kan zijn (bijvoorbeeld ten aanzien van de IV-capaciteit, capaciteit en middelen), door welke instantie(s)/uitvoerder(s) en de verwachte hoogte van de (uitvoerings)kosten.
- TSL en BD voeren momenteel een weging op de hand uit. De input voor de 'weging op de hand' is door middel van expertsessies met collega's van Toeslagen en de Belastingdienst opgehaald. Daarmee zijn de eerste uitvoeringsconsequenties in beeld gebracht. Tot dusver bevestigen de sessies veel van de inzichten ten aanzien van de uitvoerbaarheid uit de eerdere eindrapportage Alternatieven voor het toeslagenstelsel. Ook worden er nieuwe of verdiepende inzichten opgedaan.
- De uitvoeringsconsequenties voor nieuwe of gewijzigde taken voor SVB (kindgebondenbudget), UWV (polisadministratie) en DUO (zorgtoeslag via studiefinanciering) zijn nog niet inzichtelijk. De gesprekken met deze organisaties over de vormgeving en toetsing van de beleidsopties lopen
- Ook is toegezegd voor iedere beleidsoptie te kijken naar de invoering van het stelsel: de randvoorwaarden voor de overgang alsmede de mate waarin inspanningen moeten worden gepleegd in de overgang naar deze optie, de potentiële uitvoerder(s), een indicatie van de duur van de overgangsperiode en het moment dat volledige invoering mogelijk is. Daar wordt komende periode aan gewerkt.

Samenloop andere trajecten

- Er wordt een nieuw traject gestart met als doel een nieuw syntheserapport Bouwstenen voor een beter en eenvoudiger belastingstelsel. Dit is een ambtelijk traject is met onafhankelijke voorzitter met als geplande opleverdatum 15 januari 2024. U bent recent bij nota (2023-0000195887) geïnformeerd hierover. Dit bouwstenenrapport is complementair aan het traject Toekomst Toeslagen. In de uitwerking en richting de oplevering van beide rapporten houden we eventuele samenhang en interacties bij uit te werken varianten in beeld.
- Ten aanzien van de domeinspecifieke opties voor het kindgebondenbudget worden fiches uitwerkt binnen het traject toekomst kindregelingen, o.l.v. SZW. De focus ligt op het (op verschillende manieren) samenvoegen van kindgebondenbudget met kinderbijslag. Toekomst kindregelingen liep een fase achter op toekomst toeslagen, maar dat verschil lijkt komende tijd kleiner te worden waardoor de fiches voor het kindgebondenbudget op tijd klaar kunnen zijn. SZW streeft naar het verzenden van een brief met mogelijke richtingen voor de toekomst en dilemma's/uitruilen (in de loop van) Q4. U wordt daar op een later moment nader over geïnformeerd.

Planning

- In uw externe communicatie heeft u steeds aangegeven om te *streven* naar een eindrapportage in eerste kwartaal 2024.
- Intern waren we erop gericht om voor het kerstreces de inhoudelijke uitwerking van de onderdelen van de eindrapportage gereed te hebben, om Q1 van 2024 te benutten voor verdere afstemming, redactie en besluitvorming (voorportaal, onderraad, MR).
- De verwachting is dat de inhoudelijke gesprekken over een coalitieakkoord niet voor het kerstreces (22 december r/m 15 januari) zullen starten. De oorspronkelijke planning zou gehandhaafd kunnen worden Voor de juiste impact van de eindrapportage op de formatie lijkt het wel zinvol om die zo vroeg mogelijk in Q1 te publiceren, en daarom te koersen op besluitvorming in januari in plaats van februari of maart. Of dit realistisch is hangt onder andere af van afstemming met AZ (t.b.v. versnelde besluitvorming) en de toeslagdepartementen.
- Ook met deze planning streven we ernaar het oorspronkelijke ambitieniveau te bereiken waarbij we – zoals gezegd - ook afhankelijk zijn van andere partijen die i.v.m. de verkiezingen en formatiebesprekingen extra werkzaamheden hebben die voorrang moeten krijgen.
- U vindt de voorgenomen planning in de bijlage.

Communicatie en stakeholders

- In de tussenrapportage is aangekondigd dat er overleg plaatsvindt met diverse stakeholders, en dat in de beschrijving van elk fiche het maatschappelijk draagvlak wordt beschreven op basis van consultatie van (vertegenwoordigers van) belanghebbenden. Er is al overleg gevoerd met onder andere de Nationale Ombudsman, de IBTD, de VNG en Zorgverzekeraars Nederland. Het voornemen is om met stakeholders, inclusief belanghebbenden, in gesprek te blijven. Hiervoor worden individuele, kleinschalige, informele bijeenkomsten georganiseerd en niet een grote, publieke bijeenkomst. DGFZ en dir. Communicatie verkennen momenteel op welke manier een deskundig extern bureau hierbij kan ondersteunen.
- Daarnaast is het voornemen om gesprekken met de doelgroep te organiseren die kunnen worden benut bij het in kaart brengen van doenlijkheid en uitwerking van de verschillende opties.

Politiek/bestuurlijke context

- De tussenrapportage toekomst toeslagen was geagendeerd voor behandeling in de procedurevergadering van 7 juli 2023. De commissie besloot in die vergadering, wegens afwezigheid van leden van de voorbereidingsgroep Hervorming Toeslagenstelsel, de brief aan te houden tot de eerstvolgende (reguliere) procedurevergadering. Deze voorbereidingsgroep bestaat uit de leden Grinwis, Gündogan, Van der Lee en Van Weyenberg.
- 6 september is de extra procedurevergadering commissie Financiën (groslijst controversieel verklaren). De tussenrapportage toekomst toeslagen is daar niet controversieel verklaard. Op 14 september staat de eerstvolgende reguliere procedurevergadering gepland.
- Op 12 oktober is een commissiedebat toeslagen gepland.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

A/22-10-2023

24/10 11.30

TER BESPREKING 24/10 11:30
Aan
de staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Douane

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Voortgang toekomst toeslagen

Datum
18 oktober 2023

Notanummer
2023-0000237162

Bijlagen
1. Kernboodschap
2. Opzet combinaties
3. Fiche eigendomsneutraal woonbeleid
4. Fiche polisadministratie
5. Analyse verkiezings-programma's

Aanleiding

Op 24 oktober 2023 11:30-12:00 uur is er een bespreking met u over toekomst toeslagen gepland. In deze nota lichten we de voortgang op het traject toe, ten behoeve van deze bespreking.

Bespreekpunten

Wij bespreken de voortgang van het traject toekomst toeslagen, en bijgevoegde bijlagen, graag met u.

Kernpunten

- Bijgevoegd vindt u in bijlage 1 de kernboodschap van de eindrapportage. We vragen uw expliciete aandacht voor de daarin opgenomen oproep aan de politiek: maak keuzes om de problemen met toeslagen voor de burger op te lossen, zodat burgers gebruik maken van toeslagen, niet meer te maken krijgen met terugvorderingen en het stelsel voor hen eenvoudiger wordt. Zowel om op korte termijn de nadelen van het huidige stelsel te verzachten als voor een alternatieve koers voor het toeslagenstelsel.
- Bijgevoegd vindt u in bijlage 2 de opzet voor de combinaties, zoals ambtelijk interdepartementaal nu wordt uitgewerkt. Het combineren van opties is een hulpmiddel om te komen tot een integrale beleidsafweging. Er zijn in theorie veel verschillende combinaties mogelijk. Er is gekozen voor drie verschillende combinaties vanuit de sporen waarin je de fundamentele problematiek kan aanpakken: (a) fundamentele aanpassingen binnen het stelsel, (b) domeinspecifieke maatregelen en (c) generiek alternatief via de fiscaliteit.
- Afgelopen periode is gewerkt aan de uitwerking van de verschillende fiches, incl. subvarianten die kunnen bestaan binnen een fiche. De actualisatie heeft er deels voor gezorgd dat (deel)conclusies uit eerdere rapporten worden bevestigd, bijvoorbeeld de complexiteit van het inrichten van een vangnet wanneer het inkomen op basis van T-2 gegevens worden vastgesteld. Door deze actualisatie zijn verschillende vraagstukken verder uitgewerkt dan in eerdere rapportages. We nemen u in de toelichting mee in een aantal van de bevindingen tot nu toe. Daarnaast vindt u twee fiches bijgevoegd (bijlage 3 en 4) om te illustreren hoe fiches eruit komen te zien, zonder dat die op dit moment inhoudelijk bespreking behoeven. Onder het kopje toelichting wordt

nader ingegaan op de uitwerking van de fiches. Wij verwachten u half november een totaalbeeld te kunnen bieden van de fiches.

- Bijgevoegd vindt u zoals u heeft gevraagd in bijlage 5 een overzicht van de plannen die politieke partijen hebben opgenomen in hun verkiezingsprogramma's. DENK en NSC zijn hier niet in opgenomen omdat zij nog geen programma hebben gepubliceerd.
- Tot slot bevat deze nota een stand van zaken van de betrokkenheid van CPB, de planning en de communicatie/stakeholderaanpak.

Toelichting

Combinatie van opties (bijlage 2)

- In de Tussenrapportage is aangekondigd dat we niet alleen opties uitwerken, maar ook combinaties ervan zodat de samenloop en de transitiefases zo ver als mogelijk, goed in beeld zijn.
- Bij de invulling van de combinaties voorgesteld in bijlage 2 is aangesloten bij de verschillende oplossingsrichtingen van de opties: fundamentele aanpassingen binnen het stelsel (A), afschaffing door domeinspecifieke oplossingen (B) en generieke oplossingen (C).
- Enkele aandachtspunten n.a.v. de combinaties:
  - In de combinaties zijn ook verbeteringen binnen het stelsel opgenomen, de verbeteringen kunnen dienen als tussenstap naar een mogelijke grotere herziening van toeslagen. Verbeteringen en vereenvoudigingen kunnen op korte termijn meer zekerheid en minder complexiteit voor burgers op leveren.
  - Fundamentele aanpassingen binnen het stelsel: In geen van de opties is het mogelijk om het voorschotstelsel geheel af te schaffen, omdat er altijd sprake zal zijn van een groep van wie het inkomen niet met zekerheid vast te stellen is. Hiermee blijft het fundamentele probleem van 'problematische terugvorderingen' deels bestaan, alsmede de bijbehorende onzekerheid. Wel zijn er stappen te zetten om de mate van onzekerheid te verkleinen door bijvoorbeeld meer met actuele gegevens te gaan werken. Dit vereist zowel inzet van Toeslagen, andere uitvoerders als opdrachtgevers.
- De inzet is om combinaties te schetsen die de problematiek oplossen, realistisch zijn (inclusief uitvoerbaar) en voldoende onderscheidend. Het blijkt lastig om combinaties te maken die aan al deze eisen voldoen. Wat 'realistisch' is, is deels afhankelijk van de politieke voorkeuren. Ook zijn er geen alomvattende oplossingen. In de combinaties wordt wel gekeken of zaken die op kortere termijn niet te implementeren zijn, wel op langere termijn uitvoerbaar zouden kunnen zijn (zie transitiepaden).

Stand van zaken uitwerking fiches (bijlage 3 en 4 ter illustratie)

- De baten van het oplossen van de fundamentele problematiek van het huidige toeslagenstelsel zal niet blijken uit de koopkrachtmodellen die worden gebruikt om de inkomenseffecten inzichtelijk te maken. De negatieve gevolgen van complexiteit (niet-gebruik) en terugvorderingen (inkomensonzekerheid, mogelijke schuldenproblematiek) worden daarin niet zichtbaar.
- Zowel korte termijn-verbeteringen als fundamentele hervormingen kosten geld. Maatregelen die leiden tot een hogere voorspelbaarheid, minder complexiteit en een verbetering van bestaanszekerheid maken het stelsel

minder gericht, hetgeen betekent dat er of een beroep moet worden gedaan op de schatkist of een deel van de toeslagenpopulatie negatieve inkomenseffecten zal ervaren.

- Er zijn verschillende opties verkend waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen doelgroepen. Voorbeelden: een optie waarbij voor de werkenden en mensen met een uitkering de polisadministratie wordt gebruikt als bron voor het inkomensgegeven, en voor de overige mensen niet. Een andere optie die wordt verkend is een optie met verschillende behandeling van huurders die huren bij woningbouwcorporaties of private verhuurders. Een aandachtspunt hierbij is de juridische haalbaarheid; in gelijke gevallen moet sprake zijn van gelijke behandeling. Dit wordt in de fiches meegenomen.
- Uit de uitwerking van de fundamentele aanpassingen van het huidige stelsel blijkt dat er geen maatregelen, of combinatie van maatregelen, binnen het huidige stelsel mogelijk zijn die zowel de terugvorderingen als de complexiteit volledig wegnemen. Maatregelen die voor een deel van de populatie de terugvorderingen en/of de complexiteit verminderen zijn wel mogelijk.
- Verzilverbare heffingskorting is een instrument om in te zetten om zowel een vereenvoudiging in het belasting- als toeslagenstelsel te realiseren. Verschillende vormen van een verzilverbare heffingskorting komen in verschillende verkiezingsprogramma's meerdere keren terug. Dit signaleert de behoefte om een instrument te hebben, en te houden, waarmee huishoudens gericht kunnen worden ondersteund wanneer hun koopkracht tekort schiet. Voor de verzilverbare heffingskorting gelden dezelfde dilemma's als die we kennen voor toeslagen, en voordat de verzilverbare heffingskorting als instrument ingezet kan worden dienen dezelfde (lastige) keuzes gemaakt te worden.
- Uit de uitwerking van de basisbehoeftetoeslag blijkt voorlopig dat de toegevoegde waarde in mindere mate voortkomt uit het samenvoegen van de toeslagen, maar vooral zit in het harmoniseren en/of laten vervallen van grondslagen en het daarmee vereenvoudigen van de toeslagen. Voor deze vereenvoudigingen kan ook gekozen worden zonder de toeslagen samen te voegen. Een reden om de basisbehoeftetoeslag wel nog te overwegen is dat de marginale druk transparanter kan worden voor de burger.
- In het traject toekomst kindregelingen zijn inmiddels ook verschillende opties uitgewerkt en uitgedacht. Op dit moment worden ook voor die fiches de uitvoeringsconsequenties zover als mogelijk inzichtelijk gemaakt door TSL en de SVB. De verwachting is dat deze opties, net als de andere opties, in de eindrapportage in Q1 gepresenteerd kunnen worden.
- Een van de domeinspecifieke alternatieven die voor de huurtoeslag wordt bezien is het eigendomsneutrale woonbeleid. De vraagstukken die daarbij opkomen bijv. ten aanzien van de behandeling van vermogen in box 3 en het toekomstige beleid rond de eigen woning (bijv. ten aanzien van de hypotheekrenteaftrek) zijn dusdanig fundamenteel dat die niet in het kader van toekomst toeslagen beantwoord kunnen worden. Om die beleidsoptie verder te kunnen brengen is het noodzakelijk dat de koers van een volgend kabinet op deze aanpalende terreinen bekend is. Verwezen zal worden naar de uitwerking fiscale bouwstenen, die opgeleverd zullen worden in januari.
- Een van de domeinspecifieke alternatieven voor de zorgtoeslag is het verlagen van de zorgpremie. Er zijn zoals bekend vragen over de juridische uitvoerbaarheid van de maatregel binnen het huidige zorgstelsel met uitvoering door private schadeverzekeraars. De verdeling van een hogere overheidsbijdrage via de risicoverevening naar zorgverzekeraars wordt

mogelijk gezien als ongeoorloofde staatssteun door de Europese Commissie. Dit dient te worden genotificeerd bij de Europese Commissie. De Europese Commissie zal vervolgens de zorgverzekeringswet toetsen aan de Europese staatssteunregels. De uitkomst van dit proces, en de betekenis ervan voor de voorliggende variant, is ongewis en blijft dat ook op het moment van afronding van de eindrapportage.

Betrokkenheid CPB

- Zoals gebruikelijk berekent SZW de inkomenseffecten van de maatregelen. SZW zal naar verwachting begin november de inkomenseffecten hebben doorgerekend.
- Aan de TK is aangekondigd dat, als nodig, te zijner tijd met het CPB wordt besproken of zij in staat zijn hun expertise in te zetten voor aanvullende doorrekeningen.
- Met CPB is gesproken over het doorrekenen van beleidsopties op arbeidsaanbodeffecten. Een verzoek hiertoe wordt ingediend. Informeel heeft CPB reeds aangegeven geen doorrekeningen meer te kunnen doen in 2023, onder andere vanwege doorrekening van verkiezingsprogramma's. Op zijn vroegst kan dit pas begin 2024.

Planning

- Aanbieding van de eindrapportage aan de TK is toegezegd voor het eerste kwartaal van 2024. Afgesproken is om te streven naar indiening in eerste helft van dat kwartaal, zo mogelijk in januari.
- Om aanbieding in januari mogelijk te maken zou het nodig zijn dat (een deel van) de MR-procedure (CWIZO/RWIZO/MR) niet hoeft te worden gevolgd. We hebben contact opgenomen met AZ. Ambtelijk AZ geeft hiervoor vooralsnog geen ruimte: zij willen dat de gehele procedure (incl. voorportaal en onderraad) wordt gevolgd.
- De CWIZO's en RWIZO's in 2024 zijn nog niet gepland, waardoor het precies uitlijnen van het besluitvormingsproces op dit moment lastig is.
- SZW is voornemens in december een kamerbrief te sturen over het traject toekomst kindregelingen. Er vindt op dit moment nog ambtelijke afstemming plaats over de strekking van deze brief, incl. de vraag er met deze brief ook fiches meegestuurd gaan worden. Het streven is te voorkomen dat de eindrapportage toekomst toeslagen en deze kamerbrief dubbelen. Wanneer meer helder is over de inzet van SZW ten aanzien van deze brief wordt u hierover geïnformeerd.

Communicatie/stakeholders

- We betrekken externe stakeholders (vertegenwoordigers/belangenorganisaties en wetenschappers) bij het uitwerken van de alternatieven voor/aanpassingen van het toeslagenstelsel.
- Op 7 en 14 november zullen in dit kader twee ambtelijke bijeenkomsten plaatsvinden, één gericht op wetenschappers/experts en één gericht op vertegenwoordigers van bepaalde belangen en doelgroepen en uitvoerende partijen.
- WB de Ruimte (gespecialiseerd in omgevingsmanagement en participatietrajecten) is door directie communicatie gevraagd te adviseren en

faciliteren bij het komen tot een aanpak/ontwerp voor de stakeholderparticipatie, inclusief procesbegeleiding en organisatie.

- De inhoudelijke doelen van het traject zijn: Het inhoudelijk finetunen/toetsen van de beleidsopties, check of we opties missen en indien relevant aanvullen, praktijkkennis ophalen, meenemen en verwerken + experts betrekken om inzichten uit specifieke aandachtsgebieden of wetenschapsgebieden mee te nemen.
- Deze sessies op 7 en 14 november worden informeel en puur ambtelijk ingestoken, en gaan in op zowel toeslagoverstijgende als toeslagspecifieke thema's. Er zal dan ook van de verschillende departementen ambtelijke vertegenwoordiging aanwezig zijn.
- De inzichten en informatie die daar wordt opgehaald, wordt benut voor de fiches en de eindrapportage.
- Insteek is dat deze bijeenkomsten puur ambtelijk zijn, gericht op het uitwerken van de opties in de eindrapportage. Om die reden is geen rol voor u voorzien in het programma van deze twee bijeenkomsten.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Verkiezingsprogramma's TK2023

Partij	Kern	Toelichting
BBB	Afschaffen Hervormen ✓	- De toeslagen worden afgeschaft en vervangen door een belasting- en premievrij bedrag en/of negatieve belastingaanslag
CDA	Afschaffen Hervormen ✓	- Vereenvoudiging in huidig stelsel zodat minder terugvorderingen ontstaan - Komende kabinetsperiode een plan maken voor nieuw stelsel - KOT: Invoering van directe financiering
CU	Afschaffen ✓ Hervormen	- Invoering inkomensonafhankelijke uitkeerbare heffingskorting - Verhogen WML en uitkeringen - HT: De huurtoeslag wordt vervangen door huursubsidie o.b.v. t-2 en vangnet - ZT: Verlaging zorgpremie en invoering basiskorting (belasting) - KOT: De wijze van herziening nog bezien, maar starten met 2 dagen per week publieke voorziening voor kinderen 2-4 jaar.
D66	Afschaffen ✓ Hervormen	- Basisbedrag (in de vorm van een verzilverbare heffingskorting) voor elke volwassene. Dit basisbedrag geleidelijk ophogen en toeslag afbouwen. - WKB: Het kindgebonden budget samenvoegen met kinderbijslag - ZT: Zorgtoeslag afschaffen - KOT: De KOT wordt publieke voorziening op termijn, op korte termijn 96% (inkomensonafhankelijk, zonder arbeidseis)
FvD	Afschaffen ✓ Hervormen	- Vereenvoudiging belasting-, premie- en toeslagenstelsel o Belastingvrije voet (30.000) voor werkenden o Omzetten kinderbijslag in kindgebonden aftrekpost in de aangifte IB
Groen-Links/PvdA	Afschaffen ✓ Hervormen	- Op termijn afschaffen van toeslagen door invoering negatieve inkomstenbelasting (uitkeerbare heffingskorting) - HT: Onderzoek hoe HT af te schaffen zonder dat huurders erop achteruitgaan - WKB: Onderzoek of WKB-onderdeel van kinderbijslag kan worden - ZT: Lagere premie en lager eigen risico voor de zorg hanteren en zorgtoeslag afschaffen - Verbeteringen zoals gegevens koppelen, vast betalingsmoment voor uitkeringen/toeslagen/andere vormen van inkomensondersteuning - KOT: Wordt publieke voorziening
JA21	Afschaffen ✓ Hervormen	- Lagere lasten i.p.v. toeslagen. Invoering twee inkomensonafhankelijke regelingen o Een huurtoelage alleen op basis van de hoogte van de huur; o Een huishoudtoelage op basis van de samenstelling van het huishouden.
PvdD	Afschaffen ✓ Hervormen	- Aanpassingen aan basisinkomen middels negatieve inkomstenbelasting (bv. uitkeerbare heffingskorting) - ZT: Afschaffen door herintroductie van ziekenfondsstelsel - KOT: Kinderopvang wordt gratis voor mensen met een laag inkomen

PVV	Afschaffen Hervormen	- Spreekt niet over het toeslagenstelsel, wel over verhoging van de huurtoeslag
SGP	Afschaffen ✓ Hervormen ✓	- Stevige hervorming van het belasting- en toeslagenstelsel. Minder geld rondpompen en pleit daarom voor een drastische inperking van de toeslagen. - HT: Zo veel mogelijk directe uitkering aan dienstverlenende instellingen - WKB: Het kindgebonden budget, KOT en de kinderbijslag vervangen door één vereenvoudigde kinderbijdrage - ZT: Zo veel mogelijk directe uitkering aan dienstverlenende instellingen
SP	Afschaffen ✓ Hervormen	- Afschaffen van toeslagen door verhogen van inkomens - ZT: Inkomensafhankelijke zorgpremie, zorgtoeslag afschaffen
VOLT	Afschaffen ✓ Hervormen	- Nieuwe (inkomensonafhankelijke) basistoelage (maandelijkse huishoudtoelage) als opmaat naar een basisinkomen - WKB: Onderdeel van basistoelage - ZT: Afschaffen door hoger inkomen - KOT: Helemaal publiek gefinancierd, startend met 3 dagen per week voor kinderen tot 12 jaar
VVD	Afschaffen ✓ Hervormen	- Doorzetten van ingezet beleid: op termijn afschaffen stelsel - KOT afschaffen cf. huidig kabinetsbeleid 96%, inkomensafhankelijk incl. arbeidsparticipatie

Ministerie van Financiën

A/26-11-2023

30/11 16.15

TER BESPREKING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Voortgang toekomst toeslagen: concept fiches

Datum
22 oktober 2023

Notanummer
2023-0000266414

Bijlagen
Fiches

Aanleiding

Afgelopen periode zijn in het kader van het traject toekomst toeslagen verschillende beleidsopties uitgewerkt in fiches. Het streven is deze fiches voor het kerstreces af te ronden, in verband met besluitvorming en publicatie van de eindrapportage (incl. fiches) in januari 2024.

Bespreekpunten

We bespreken graag uw feedback op de beleidsopties zoals uitgewerkt in de fiches met u.

Kernpunten

- Ten aanzien van de verschillende fiches staan nog een aantal punten open, maar de grootste slag is inmiddels gemaakt.
- Vanwege uw wens om tijdig te worden meegenomen op stukken, en om voldoende leestijd te creëren, kiezen we ervoor om de fiches - ondanks de open punten - nu aan u voor te leggen. U kunt zich dan nu focussen op de inhoud van de losse fiches. Het integrale verhaal bij de fiches volgt in de concept-eindrapportage. Hiervan ontvangt u volgende week een eerste versie.
- Om ook handvatten voor de kortere termijn te bieden aan een nieuw kabinet zijn wij voornemens om in de eindrapportage ook een hoofdstuk op te nemen met opties voor vereenvoudigingen in het huidige toeslagenstelsel. Dit is nu nog niet in de fiches verwerkt. Hier volgt later mogelijk nog een update op, omdat hier nog werk op plaatsvindt. Denk hierbij aan opties waar u eerder van hoorde onder de noemer 'werken in de actualiteit'.
- Er is met CPB gesproken over hun bijdrage aan de eindrapportage. Het CPB gaat een memo opstellen waarin zij schetsen welke opties zij reeds eerder hebben doorgerekend, en welke inzichten daaruit voortvloeiden wat betreft arbeidsaanbodeffecten van de in de eindrapportage op te nemen opties.

Toelichting

Stand van zaken fiches

- U ontvangt de eerste concepten van de fiches. Er staan in verschillende fiches nog punten open, te herkennen aan PMs. Daarnaast is het fiche T-2 nog in bewerking, waarbij de verschillende opties in één fiche worden benoemd.
- De wegingen op de hand met uitvoeringsgevolgen van Dienst Toeslagen en de Belastingdienst ontbreken nog. Afronding is voorzien voor de week van 4 december. De passages over de uitvoeringsconsequenties zijn dus nog voorlopig.

- Zorgtoeslag: Voor de zorgtoeslag worden 5 domeinspecifieke beleidsopties uitgewerkt waarvan vier fiches zijn bijgevoegd. Het fiche waarbij de zorgtoeslag afgeschaft wordt, en het grensinkomen van de inkomensafhankelijke bijdrage (IAB) wordt verhoogd volgt nog, deze wordt n.a.v. Keuzes in Kaart opgesteld.
- Huurtoeslag: Deze set bevat een fiche over huurmatiging. De optie waarbij de huurmatiging wordt beperkt tot huurders van corporaties wordt nader uitgewerkt.
- Kindgebondenbudget: Er is een fiche waarin de WKB en kinderbijslag worden samengevoegd en de regeling volledig inkomensafhankelijk is. Hetzelfde wordt gedaan maar dan voor een volledig onafhankelijke regeling. Tot slot is er een optie waarbij er een inkomensonafhankelijk deel is en een inkomensafhankelijk deel, een hybride variant. Bij deze variant wordt afhankelijk van de vormgeving bezien wie de uitvoerder kan zijn.
- Fundamentele aanpassingen binnen het huidige stelsel: naast deze domeinspecifieke opties zijn herzieningen uitgewerkt binnen het huidig toeslagstelsel, onder andere aanpassing van het inkomensbegrip (t-2 en polisadministratie). Deze worden nog verder aangevuld. Daarnaast worden ook vereenvoudigingen en verbeteringen meegenomen, zie alinea vereenvoudigingen in het stelsel hieronder.
- Generieke opties in de fiscaliteit: Beoogd was een beleidsoptie uit te werken waarbij afschaffen toeslagen wordt gecombineerd met het afschaffen van aftrekposten en heffingskortingen. Deze optie lijkt sterk op de eerder aan u voorgelegde combinatie van opties C, waarbij ook toeslagen, aftrekposten en heffingskortingen worden afgeschaft. Om herhaling te voorkomen wordt dit niet ook als losse beleidsoptie/fiche gepresenteerd.

CPB

- Met CPB is gesproken over het doorrekenen van losse opties en combinaties van opties op arbeidsaanbodeffecten. SZW brengt inkomenseffecten en marginale druk in kaart.
- CPB gaf aan dat het doorrekenen van opties die reeds zijn doorgerekend in het kader van andere rapporten[1] weinig tot geen nieuwe inzichten zal opleveren.[2] Ook hebben zij hier geen capaciteit voor beschikbaar tot aan februari/maart.
- Wij kunnen dit inhoudelijk volgen, en hebben begrip voor de beperkte capaciteit bij CPB, onder meer als gevolg van Keuzes in Kaart.
- Met CPB is afgesproken dat zij voor de eindrapportage een memo zullen opstellen waarin zij schetsen welke opties reeds zijn doorgerekend, en welke inzichten daaruit voortvloeiden wat betreft arbeidsaanbodeffecten.
- Voor zover de eindrapportage nieuwe opties of combinaties van opties bevat waarvoor niet al relevante berekeningen beschikbaar zijn, wil CPB overwegen om deze wel door te rekenen, zij het niet meer in januari. Wij zijn voornemens bij CPB (nogmaals) te toetsen of eerdere doorrekening in dat geval toch mogelijk is, zodat het kan meelopen in de eindrapportage.
- Ook is met CPB gesproken over het verzoek van de Vaste Commissie voor Financiën om de varianten uit het rapport van het Instituut voor de Publieke Economie door te rekenen. Geconcludeerd is dat er geen draagvlak is bij CPB om aan het verzoek van de Kamercommissie te voldoen. Redenen zijn dat het doorrekeningsverzoek zeer verstrekkend, ongebruikelijk en arbeidsintensief is. Ook komt één van de varianten overeen met het voorstel uit het verkiezingsprogramma van Volt, dat reeds is doorgerekend in het kader van Keuzes in Kaart.

[1] Eg. IBO Toeslagen, Eindrapportage Alternatieven voor het toeslagenstelsel.
[2] Het model is vrijwel ongewijzigd t.a.v. onderliggende aannames.

Vereenvoudigingen binnen het stelsel
Bij het uitwerken van de beleidsopties blijkt dat een lange adem en commitment nodig is tot een mogelijke implementatie. Om ook handvatten voor de kortere termijn te bieden aan een nieuw kabinet zijn wij voornemens om in de eindrapportage een hoofdstuk op te nemen met opties voor vereenvoudigingen in het huidige toeslagenstelsel. Deze vallen uiteen in:

1. Vereenvoudiging toeslagpartnerschap;
2. Vereenvoudiging en harmonisering inkomensbegrip toeslagen
3. Vereenvoudiging en harmoniseren vermogensbegrip toeslagen
4. Vereenvoudigingen in de specifieke toeslagen
5. Vereenvoudiging in de uitvoering en dienstverlening

Samenloop toekomst kindregelingen
Met u is afgesproken te streven naar gelijktijdige publicatie van de eindrapportage toekomst toeslagen en de kamerbrief over toekomst kindregelingen. Ambtelijk SZW heeft dit geadviseerd aan MinSZW.

Eenheid kabinetsbeleid
Eenheid kabinetsbeleid

Planning

- U ontvangt eind volgende week een concept eindrapportage ter bespreking.
- Wij nemen uw feedback op de eindrapportage en de fiches mee in de interdepartementale afstemming. Het directeurenoverleg waarin de eindrapportage en fiches voorliggen is gepland voor 14 december
- Nadien kunnen we u voor het kerstreces een nieuwe integrale versie van de fiches en de eindrapportage aanbieden.
- Politieke afstemming en besluitvorming is voorzien voor januari. Wij komen later bij u terug met een voorstel over de meeste passende en snelle route.

Communicatie
Er heeft op 7 en 16 november een bijeenkomst met experts/wetenschappers en stakeholders plaatsgevonden. U ontvangt de verslagen hiervan wanneer deze beschikbaar zijn, naar verwachting op korte termijn.

Politiek/bestuurlijke context
N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

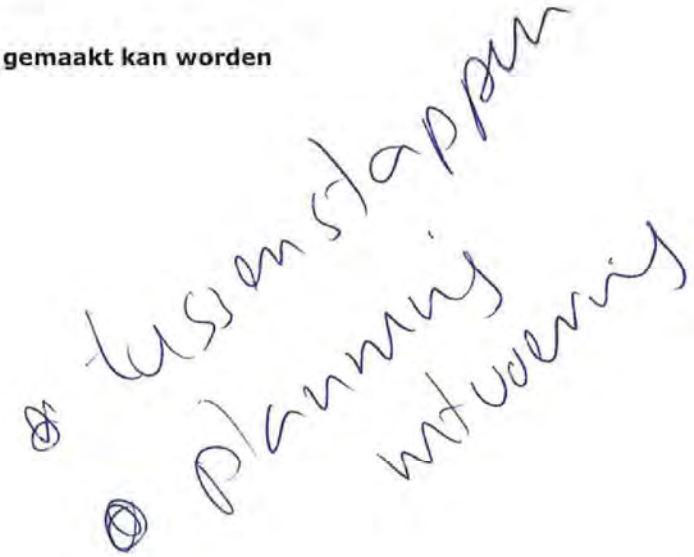

A/05-12-2023

Ministerie van Financiën

TER BESPREKING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Voortgang toekomst toeslagen: concept eindrapportage

Datum
4 december 2023

Notanummer
2023-0000273803

Bijlagen
1. Concept eindrapportage

Aanleiding

We bespraken vorige week met u (staatssecretaris TD) uw feedback op de concept fiches, deze wordt nu verwerkt. Ook spraken we af dat u begin deze week een concept eindrapportage zou ontvangen zodat we uw feedback daarop kunnen ontvangen. Idealiter nemen we uw feedback al mee in de versie die naar het interdepartementale directeurenoverleg van 14 december gaat. Daarvoor is het nodig dat wij uw feedback op woensdag 6 december ontvangen.

Bespreekpunten

We ontvangen graag uw feedback op de concept eindrapportage.

Kernpunten

- Er is gewerkt aan een concept eindrapportage, die aan de Eerste en Tweede Kamer aangeboden kan worden via een korte aanbiedingsbrief (een concept hiervan ontvangt u in de kersttas, samen met de finale conceptversie van de eindrapportage).
- De eindrapportage staat nog niet stil. Er worden nog inhoudelijk aanvullingen gedaan door de interdepartementale projectgroep, en er is nog een redactieslag nodig. We betrekken uw feedback graag in deze fase bij het schrijven van de eindrapportage.
- Bewindspersonen van andere departementen zijn in deze fase nog niet geïnformeerd aan de hand van dit concept. Afgesproken is dat de verantwoordelijk bewindspersonen in de week voor het kerstreces een concept ontvangen, ter voorbereiding van de besluitvorming in januari.

Toelichting

Concept eindrapportage

- Het rapport bevat een aantal onderdelen, met name hoofdstuk 2, die ook al in de Tussenrapportage waren opgenomen. Hiermee wordt bewerkstelligd dat het rapport eigenstandig leesbaar is.
- Hoofdstuk 2 bevat een verkorte weergave van de probleemanalyse. De uitgebreide analyse is opgenomen in bijlage 1. De probleemanalyse resulteert in de vaststelling van de fundamentele problemen van het stelsel: problematische terugvorderingen, complexiteit, niet-gebruik.
- In hoofdstuk 3 'Context' wordt ingegaan op het perspectief van de burger. Het toeslagenstelsel staat qua problematiek niet op zichzelf. In paragraaf 3.2

marginale druk

wordt hierop nader ingegaan. Paragraaf 3.3 bevat inzichten uit eerdere onderzoeken en uit de praktijk, zoals n.a.v. de POK en WaU.

- De beleidsopties waarmee het toeslagenstelsel wordt afgeschaft of fundamenteel herzien worden beschreven in paragraaf 4.1 en 4.2. In paragraaf 4.3 wordt ingegaan op mogelijkheden om daarnaast vereenvoudigingen binnen het stelsel door te voeren.
- In hoofdstuk 5 wordt een aantal beleidsopties, alsmede vereenvoudigingsmogelijkheden, met elkaar verbonden tot combinaties van opties.
- Hoofdstuk 6 bevat de conclusies, op basis van de inzichten van voorgaande hoofdstukken, over wat de fundamentele problematiek betekent voor de aanpak. Daarbij wordt ook ingegaan op wat de verschillende alternatieven daarvoor kunnen betekenen, en mogelijk te nemen stappen.
- Een samenvatting ontbreekt nog in deze versie. Deze zal aan de volgende versie worden toegevoegd.

Planning

- Indien mogelijk ontvangen wij uw feedback op het concept van de eindrapportage graag op woensdag 6 december.
- Het directeurenoverleg waarin de eindrapportage en fiches voorliggen is gepland voor 14 december
- Op maandag 18 of dinsdag 19 december ontvangt u van ons nieuwe versie van de eindrapportage, incl. de fiches.
- Politieke afstemming en besluitvorming is voorzien voor januari. Er zijn nu twee routes in beeld:
    - Dinsdag 9 januari ambtelijke vierhoek, dinsdag 16 januari politieke vierhoek. Het is mede afhankelijk van de impact en de timing van de reacties van u en de andere bewindspersonen, of dit realistisch is.
    - Dinsdag 30 januari ambtelijke vierhoek, dinsdag 6 februari politieke vierhoek. Eventueel vooraf gegaan door een eerste bespreking in de ambtelijke vierhoek op 9 januari.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

A/ 01-01-2024 bespreken

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Toekomst toeslagen: integraal concept eindrapportage

Datum
18 december 2023

Notanummer
2023-0000285274

Bijlagen
1. Concept eindrapportage
2. Fichebundel
3. Wegingen op de hand

Aanleiding

Het kabinet werkt in het traject toekomst toeslagen, mede op verzoek van de Kamer, aanpassingen van en alternatieven voor het toeslagenstelsel uit. U (stasTD en stasFB) ontving eerder een concept van de eindrapportage, en concepten van de fiches die onderdeel zijn van die eindrapportage. Hierbij ontvangt u een integraal concept van de eindrapportage waarin uw feedback is meegenomen.

Adviezen

Graag ontvangen wij uw feedback op deze nieuwe concepten, zodat wij deze kunnen verwerken voor bespreking in de ambtelijke en politieke vierhoek in januari.

Kernpunten

- De eindrapportage biedt handvatten aan de politiek om de problematiek van het huidige stelsel aan te pakken en schetst de dilemma's die daarbij komen kijken.
- Planning is deze eindrapportage zo vroeg mogelijk in 2024 aan de Eerste en Tweede Kamer aan te bieden met een korte aanbiedingsbrief.
- Bijgevoegd vindt u een concept eindrapportage. Deze stukken worden parallel aan MinSZW, MinVWS, MinVRO, MinOCW en MinAPP aangeboden.
- In de interdepartementale afstemming blijkt het belangrijkste bespreekpunt de wijze waarop problematiek, voor- en nadelen en conclusies worden geformuleerd gelet op de demissionaire status van het kabinet. Enerzijds is terughoudendheid in het trekken van conclusies gepast, anderzijds wordt er ook gezocht naar verdieping en verrijking ten opzichte van eerdere rapporten zoals alternatieven voor het toeslagenstelsel (2020). In de tekst is zo veel mogelijk balans hierin gezocht.
- De eindrapportage staat nog niet stil. Er worden komende weken nog enkele aanvullingen verwacht:
    - Met CPB is afgesproken dat zij voor de eindrapportage een memo opstellen waarin zij schetsen welke opties reeds zijn doorgerekend, en welke inzichten daaruit voortvloeiden wat betreft arbeidsaanbodeffecten in het licht van de opties in de eindrapportage.

- Op verzoek van de IRF en AFEP worden de budgettaire gevolgen van een aantal fiches aangescherpt. Dit houdt in dat de kosten van alle maatregelen in beeld zijn en dat tevens duidelijk is hoe alle maatregelen budgetneutraal kunnen worden vormgegeven. Voor een aantal maatregelen is echter nader tijdrovend onderzoek nodig om tot een correcte raming te komen. Bij deze fiches wordt een eerste inschatting gemaakt en wordt toegelicht wat moet worden uitgezocht, indien de politiek voor de maatregel kiest. Voor de vierhoek zal de budgettaire uitwerking compleet zijn. Er wordt nog met directie communicatie gekeken naar het verbeteren van de leesbaarheid van de teksten en de opmaak van de rapportage.
- Het gesprek over de juridische haalbaarheid (m.n. staatssteun) van de opties waarbij de zorgtoeslag wordt afgeschaft in combinatie met een verlaging van de nominale premie van de zorgverzekering is nog niet afgerond. Deze rapportage bevat de voorlopige bevindingen.
- De wegingen op de hand die zijn uitgevoerd door de Belastingdienst en Toeslagen om de uitvoeringsgevolgen voor hen in kaart te brengen zijn onderdeel van de eindrapportage. Deze wegingen zijn afgerond en bijgevoegd, met uitzondering van de weging over de uitkeerbare heffingskorting en de vereenvoudiging van het belastingdienst en toeslagenstelsel (fiche nr. 1 en 2). Deze worden naar verwachting deze week opgeleverd, en dan bij de eindrapportage gevoegd.

- U (stasTD) ontvangt separaat een concept van de brief van SZW over de toekomst van de kindregelingen, waar enkele fiches gelijk aan die in deze rapportage zijn opgenomen. Dienst Toeslagen is in gesprek met SZW over de kamerbrief toekomstverkenning kindregelingen. Voornaamste discussie gaat over het noemen of er in de toekomst één uitvoerder moet zijn. De eindrapportage moet consistent zijn met de uitkomst van deze discussie.

Toelichting

Concept eindrapportage

- Het rapport bevat een aantal onderdelen die ook al in de Tussenrapportage (juli 2023) waren opgenomen zodat het rapport eigenstandig leesbaar is.
- Hoofdstuk 2 bevat een verkorte weergave van de probleemanalyse. De uitgebreide analyse is opgenomen in bijlage 1.
- In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het perspectief van de burger en inzichten uit eerdere onderzoeken en uit de praktijk, zoals n.a.v. de POK en WaU.
- De beleidsopties waarmee het toeslagenstelsel wordt afgeschaft of fundamenteel herzien worden beschreven in paragraaf 4.1 en 4.2. In paragraaf 4.3 wordt ingegaan op mogelijkheden om daarnaast vereenvoudigingen binnen het stelsel door te voeren. Daarin zijn de inzichten uit het traject 'Werken in de actualiteit' opgenomen.
- Hoofdstuk 5 bevat illustratieve combinaties van opties geschetst om inzichtelijk te maken hoe de samenhang tussen verschillende keuzes kan uitwerken.

Eenheid kabinetsbeleid
Eenheid kabinetsbeleid

- Hoofdstuk 6 bevat een afsluiting op basis van de inzichten van voorgaande hoofdstukken en handvatten ten behoeve van toekomstige politieke besluitvorming. Gelet op de demissionaire status van het kabinet zijn geen richtinggevende conclusies opgenomen.
- Een samenvatting ontbreekt nog in deze versie. Deze zal aan de volgende versie worden toegevoegd, uw feedback op de rapportage wordt hierin meegenomen.

Fiches

- U (stasTD) heeft in de vorige bespreking van de fiches gevraagd om de berekening van de inkomenseffecten te checken van de variant waarbij de Algemene Kinderbijslag Wet (AKW) wordt afgeschaft en het budget wordt overgeheveld naar de Wet Kindgebonden Budget (WKB). In fiche nr. 14 is deze variant budgetneutraal opgenomen en worden de inkomenseffecten gepresenteerd. Ouders rondom minimumloon gaan er in deze variant veel op vooruit terwijl ouders met een hoger inkomen in deze variant slechts een lichte achteruitgang in hun inkomen ondervinden. Hiervoor zijn twee redenen:
  1. Omdat er minder rechthebbenden op WKB zijn dan op AKW, wordt bij overheveling van het AKW-budget, het WKB-bedrag per huishouden met meer verhoogd dan het oude AKW-bedrag (dat verdwijnt). Bovendien is dit extra bedrag voor huishoudens met een laag inkomen relatief een groter deel van hun inkomen.
  2. Voor veel huishoudens met een hoger inkomen geldt dat zij hun AKW verliezen, maar door de verhoging van de WKB, bij gelijkblijvend afbouwpercentage, mogelijk toch nog in aanmerking komen voor (een deel) WKB (de WKB gaat tot een hoger inkomen doorlopen). Hierdoor wordt het negatieve inkomenseffect gedempt. Daarnaast is het bedrag dat hoger inkomens verliezen relatief minder in relatie tot hun totale inkomen.
- U (stasTD) heeft gevraagd hoe een eigendomsneutrale woontoeslag (fiche nr. 5) uitpakt wanneer iemand met een eigen woning met een hoge waarde te maken krijgt met een relatief groot inkomensverlies. In dit geval zal dit huishouden in aanmerking gaan komen voor de eigendomsneutrale woontoeslag. Wel zullen, net als bij de vereenvoudigde huurtoeslag, de kosten die boven een bepaald maximum uitkomen niet vergoed worden.
- Het kader over de inkomensafhankelijke zorgpremie als alternatief voor het verlagen van de nominale premie is geschrapt.
- Uw (StasTD) overige opmerkingen bij de fiches zijn verwerkt.

SEO

Recentelijk is opgekomen dat SEO in opdracht van de ambtelijke stuurgroep Staat van de Uitvoering een onderzoek uitvoert naar een alternatief voor het toeslagenstelsel. In dit onderzoek wordt één variant verkend waarbij toeslagen vervangen worden door heffingskortingen in het belastingstelsel gecombineerd met verhoging WML. Ook uit dit onderzoek zal blijken dat er geen pijnloze oplossing is. Eerste uitkomsten laten bijvoorbeeld zien dat inkomenseffecten tussen -6 en +6 procent liggen en lasten werkgevers verzwaren met 5 miljard euro. De door SEO onderzochte variant is een variatie op het eerdere onderzoek van het Instituut voor Publieke Economie en optie in fiche nr. 1 in de eindrapportage toekomst toeslagen. Met de drie verschillende varianten die zo in

kaart zijn gebracht wordt zichtbaar dat in de vormgeving van de vereenvoudiging van toeslagen en belastingen verschillende keuzes te maken zijn. SEO is een onafhankelijk onderzoeksbureau en besluit zelf wanneer zij hun rapporten openbaar maken. Indien dit onderzoek eerder dan de eindrapportage toekomst toeslagen openbaar wordt (planning SEO is nu half januari), kan in de eindrapportage een verwijzing naar het rapport worden opgenomen zoals ook met het onderzoek van IPE wordt gedaan.

Politiek/bestuurlijke context en planning

- Politieke afstemming en besluitvorming is voorzien voor januari. Er hebben wijzigingen in het schema van de vierhoeken plaatsgevonden. Er vindt nu één keer in plaats van twee keer een vierhoek in januari plaatsvindt. Nu is de voorgenomen planning als volgt: dinsdag 16 januari ambtelijke vierhoek, dinsdag 23 januari politieke vierhoek, vrijdag 26 januari MR (en verzending). Naar verwachting worden de data van de vierhoeken voor het kerstreces definitief.
- Het is mede afhankelijk van de impact en de timing van de reacties van u en de andere bewindspersonen, of dit realistisch is. De concepten in de bijlage worden parallel aan MinSZW, MinVWS, MinVRO, MinOCW en MinAPP aangeboden. Deze reacties kunnen nog aanleiding zijn om van deze planning af te wijken. Indien blijkt dat zienswijze op de stukken erg uiteenlopen kan overwogen een separaat bewindspersonenoverleg te organiseren, voorafgaand aan besluitvorming in de politieke vierhoek en de MR.

Communicatie
n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

16-01-2024

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financien - Toeslagen en Douane
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Oplegbrief en samenvatting rapport Toekomst Toeslagenstelsel

Datum
11 januari 2024

Notanummer
2024-0000007047

Bijlagen
1. Oplegbrief
2. Samenvatting rapport Toel

Aanleiding

Hierbij ontvangt u de concept oplegbrief en samenvatting van het eindrapport Toekomst toeslagenstelsel.

Beslispunten

- Graag ontvangen we uw reactie op de concept oplegbrief en samenvatting van het eindrapport Toekomst toeslagenstelsel.
  - Indien mogelijk ontvangen we uw reactie graag uiterlijk 15 januari, zodat wij deze kunnen meenemen voor de bespreking van de stukken in de ambtelijke vierhoek op 16 januari.
- Graag horen we of u zich kunt vinden in het voorstel voor ondertekening. Het voorstel is om deze gelijk aan de tussenrapportage te doen, waarbij de bewindspersonen (MVRO, MVWS en MSZW) mede ondertekenen en stas FB mede namens.

Kernpunten

- De oplegbrief beschrijft kort de opdracht en de resultaten van Toekomst Toeslagen. Hierin wordt het belang van toeslagen in het betaalbaar maken van voorzieningen en de dilemma's in te maken keuzes beschreven.
- In de samenvatting wordt de lezer in hoofdlijnen meegenomen in de exercitie en uitkomst van het eindrapport Toekomst toeslagenstelsel. Hierin zijn de problematiek, dilemma's, geformuleerde oplossingsrichtingen en vereenvoudigingen beschreven. Ook de voor- en nadelen en het belang van te maken keuzes komen in dit stuk terug.
- Voorzien is dat u de volgende versie van de eindrapportage (met track changes) ontvangt na de ambtelijke vierhoek op 16 januari.

Ministerie van Financiën

A/ 19-01-2024

19-1 11.00

TER BESLISSING
Aan
Stas TD

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Voorbereiding BWO Toekomst Toeslagen & Brief Toekomstverkenning kindregelingen

Datum
18 januari 2024

Notanummer
2024-0000012291

Bijlagen
geen

Aanleiding

Hierbij ontvangt u de voorbereiding voor het BWO met de minister van SZW over Toekomst Toeslagen en de brief Toekomstverkenning Kindregelingen. Het BWO staat in de agenda voor vrijdag 18 januari vanaf 14 uur op uw Kamer, maar zal aanvangen nadat de MR is afgelopen. U wordt ondersteund door Persoonsgegevens (DGFZ). Minister Van Gennip wordt ondersteund door Persoonsgegevens SZW/ASEA). Ambtelijk AZ Persoonsgegevens sluit ook aan. Voor het overleg is een geannoteerde agenda afgestemd met SZW (Zie bijlage).

Beslispunten

- Kunt u instemmen met de voorgestelde oplossingsrichtingen -zoals verwoordt in de geannoteerde agenda onder 2a- en die te verwerken in de oplegbrief en samenvatting bij het eindrapport Toekomst Toeslagen?
  - Ambtelijk kunnen wij hiermee instemmen. De tekstsuggesties die wij van SZW hebben ontvangen op beide stukken (bijgevoegd) zijn o.i. behapbaar en dragen o.i. bij aan een beter stuk.
  - Ambtelijk SZW heeft de wens om nog een slag te maken in H.4 om de uitkomsten en afruilen nog duidelijker in beeld te brengen inclusief de tussenstappen per optie. Dit is geen onderdeel van de besluitvorming voor het BWO. welwillend te zi Eenheid kabinetsbeleid Eenheid kabinetsbeleid Dit zal dus eerst ambtelijk verder moeten worden verkend.
- We adviseren u te wegen of u de brief over de Toekomstverkenning kindregelingen -zie geannoteerde agenda punt 2b- passend vindt in het licht van de demissionaire status van het kabinet.
  - Ambtelijk SZW ziet geen ruimte voor verdere aanpassingen. De brief is in een eerdere fase aangepast n.a.v. opmerkingen van FIN over toon en het noemen van 'één uitvoerder' is geschrapt.

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Datum
18 januari 2024

Auteur

agenda

BWO Eindrapport Toekomst Toeslagen & Brief Toekomstverkenning kindregelingen

Vergaderdatum en -tijd	19 januari 2024, 14:00 - 14:30 uur
Vergaderplaats	Minfin, kamer stas De Vries
Deelnemers	Staatssecretaris De Vries met ambtelijke ondersteuning door Persoonsgegevens (DG FZ), en minister Van Gennip met ambtelijke ondersteuning door Persoonsgegevens SZW).

Gezamenlijke (geannoteerde) agendapunten SZW-Fin

1. Opening

2. Eindrapport Toekomst Toeslagen & Brief Toekomstverkenning kindregelingen (ter bespreking):
   - Het gesprek in het BWO kan gaan over de toon van beide stukken. Met name de mate waarin deze enerzijds urgentie uitstralen en een volgend kabinet concretere handvatten kan geven, en anderzijds geen sturende keuzes formuleren en daarmee ook recht doen aan de demissionaire fase van het huidige kabinet.
   - Op ambtelijk niveau is gesproken over mogelijke oplossingsrichtingen voor beide stukken.

   a. Eindrapport Toekomst Toeslagen:
   Aan de **oplegbrief** zouden de volgende toevoegingen kunnen worden gedaan:
   - Verwijzen naar de toeslagenaffaire en dat daarmee in beeld is gebracht hoe de combinatie van wetgeving, beleid, een harde fraudeaanpak, harde uitvoering en een massaal uitvoeringsproces desastreus kan uitpakken. Hiermee wint het stuk aan urgentie.
   - Meer duiden wat de problemen zijn met het toeslagenstelsel (problematische terugvorderingen, complexiteit, niet-gebruik, marginale druk), daarbij aansprekende voorbeelden geven.
   - Aangeven dat er keuzes te maken zijn, met een onderscheid op korte(re) termijn en een lange(re) termijn. Niet alles kan tegelijkertijd; opties kunnen elkaar uitsluiten.
   - Aangeven dat het noodzakelijk is dat een volgend kabinet deze keuzes voor de vormgeving van het toeslagenstelsel maakt.

Aan de **samenvatting** zouden de volgende toevoegingen kunnen worden gedaan:

- Helder maken dat een volgend kabinet bij langere, fundamentele opties tussenstappen kan maken. Daartoe concretiseren wat mogelijke handelingsperspectieven zijn door een helder onderscheid te maken in korte termijn-opties en lange termijn-opties. Daarbij ook helder maken dat ook bij meeste korte-termijn opties dilemma's voor- en nadelen zijn.
- Aangeven of korte termijn-opties bijdragen aan of haaks staan op lange termijn-opties.
- Daarbij zo mogelijk de implicaties voor de uitvoering schetsen. Meer concreet: welke optie is complex/vergt veel IV-capaciteit, wat is eenvoudiger.

b. Brief Toekomstverkenning kindregelingen:

- De brief stelt dat een belangrijke eerste stap naar een structurele oplossing ligt in het komen tot één vereenvoudigde regeling met één wettelijk kader.
- Op ambtelijk niveau tussen FIN en SZW zijn eerder op verzoek van FIN aanpassingen gepleegd om de brief meer verkennend van aard te laten zijn, en is de notie dat er sprake zou moeten zijn van één uitvoerder geschrapt.
- In het BWO kan worden gesproken over of de brief nu in balans is gezien de demissionair status van het kabinet.

3. <u>Planning (ter informatie):</u>
   - In de ambtelijke vierhoek is geconcludeerd dat het eindrapport Toekomst Toeslagen en de brief Toekomstverkenning kindregelingen nog niet rijp is voor bespreking in de politieke vierhoek van 23 januari. Deze is komen te vervallen.
   - Afgesproken is om eerst dit BWO af te wachten, en daarna de stukken te agenderen in de politieke vierhoek van 6 februari (een week eerder blijkt agendatechnisch niet mogelijk), en vervolgens MR op 9 februari.

4. <u>W.v.t.t.k.</u>

Ministerie van Financiën

25_01.2024

Terstand

TER BESPREKING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

TER INFORMATIE
aan
De staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
De minister van Financiën

DGFZ
Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Fichebundel toekomst toeslagen

Datum
24 januari 2024

Notanummer
2024-0000080052

Bijlagen
1. Fichebundel

Aanleiding
Op dit moment worden de laatste wijzigingen aangebracht in de eindrapportage toekomst toeslagen. U ontvangt hierbij de huidige versie van de fichebundel. Ook schetsen we de planning richting publicatie van het rapport.

Bespreekpunten
We bespreken graag uw eventuele aanvullende feedback op de fichebundel.

Kernpunten
- Op 18 december ontving u een integraal concept van de eindrapportage toekomst toeslagen. Uw feedback bespraken we op 10 januari.
- Op 16 en 19 januari is de rapportage besproken in de ambtelijke vierhoek respectievelijk een BWO dat u had met MinSZW.
- Op dit moment worden de inzichten uit deze overleggen verwerkt in de eindrapportage, worden de puntjes op de i gezet (o.a. opmaak en redactie) en worden wijzigingen en toevoegingen ambtelijk afgestemd.
- U ontvangt begin volgende week een nieuwe integrale versie van de eindrapportage toekomst toeslagen.
- Op uw verzoek ontvangt u hierbij de huidige versie van de fichebundel. Dit stuk is nog onderhevig aan wijzigingen. De wijzigingen die tot nu toe zijn aangebracht ten opzichte van het stuk dat op 10 januari met u is besproken zijn zichtbaar gemaakt met 'track changes'. We voegen komende dagen voornamelijk nog cijfers toe n.a.v. analyses van SZW en de Belastingdienst.

Planning

Actie	Datum
Laatste ambtelijke ronde eindrapportage	Vrijdag 26 en maandag 29 januari
U ontvangt integraal concept eindrapportage	Dinsdag 30 januari 13:00 uur
Aanbieden eindrapportage bij AZ t.b.v. agendering politieke vierhoek	Donderdag 1 februari of uiterlijk 2 februari 12:00 uur
Politieke vierhoek	Dinsdag 6 februari
Minsterraad	Vrijdag 9 februari

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TERSTOND
TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Directie Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Oplegnota - Eindrapport Toekomst Toeslagenstelsel t.b.v. politieke vierhoek 6/2

Datum
30 januari 2024
Notanummer
2024-0000086572
Bijlagen
geen

Aanleiding

Hierbij ontvangt u de finale conceptversie van het Eindrapport Toekomst Toeslagenstelsel, inclusief bijlagen. Beoogd is om deze stukken dinsdag 6 februari te agenderen in de politieke vierhoek met het oog op behandeling in MR van 9 februari.

Beslispunten

- Graag horen we of u akkoord bent met agendering van deze stukken in de politieke vierhoek op 6 februari:
  - Bespreeknotitie t.b.v. politieke vierhoek.
  - Oplegbrief.
  - Eindrapport Toekomst Toeslagenstelsel, incl. samenvatting en bijlagen.
- Graag horen we of u akkoord bent met de brief van mSZW over de toekomstverkenning kindregelingen.

Kernpunten

- Aan de hand van een bespreeknotitie wordt de politieke vierhoek verzocht om akkoord te gaan met agendering van de stukken op de MR van 9 februari.
- Er zijn op dit moment nog geen concrete bespreekpunten voorzien, of punten bekend die agendering in de MR in de weg zouden kunnen staan.
- Indien dat voor aanlevering bij AZ op 1 februari alsnog wel het geval blijkt, wordt in overleg met u de bespreeknotitie nog aangepast, ten behoeve van het goede gesprek op 6 februari.

Toelichting

Proces

- Het streven is om de stukken na bespreking in de politieke vierhoek op 6 februari, door te geleiden naar de MR op 9 februari, en vervolgens aan te bieden aan de Kamers.
- De planning is als volgt:
  - Donderdag 1 februari: Aanleveren bij AZ.
  - Dinsdag 6 februari: Politieke vierhoek.
  - Vrijdag 9 februari: MR.
  - Vrijdag 9 februari: Verzending naar beide Kamers.
- Het eindrapport bevat de volgende bijlagen:
  1. Beschrijving van het stelsel en probleemanalyse

2. Fichebundel
3. Vereenvoudigingen binnen het huidige stelsel
4. Effecten waarop de beleidsopties zijn geanalyseerd
5. Internationale vergelijking
6. Memo van het CPB met een beknopt overzicht van eerdere CPB-analyses van de arbeidsaanbod-effecten van alternatieven voor het toeslagenstelsel
7. Wegingen op de hand van Dienst Toeslagen en de Belastingdienst

- Dit eindrapport ligt gelijktijdig in de MR met de brief Toekomstverkenning Kindregelingen van MSZW (zie ook hierna), en het rapport 'Bouwstenen voor een beter en eenvoudiger belastingstelsel 2024' (deze wordt ter info aan de MR voorgelegd).

Inhoud

- Ten opzichte van de laatste versies van de stukken die u heeft ontvangen (oplegbrief en samenvatting versie t.b.v het BWO op 19 januari, eindrapport versie 18 december en fichebundel versie 25 januari) zijn wijzigingen doorgevoerd n.a.v. uw commentaar, dat van stasFB en mFIN, de ambtelijke vierhoek en het BWO. Er is een data-analyse uitgevoerd over de populatie waarvan de toeslag kan worden gebaseerd op de polisadministratie. Deze laatste feitelijke inzichten worden in de finale fichebundel en weging op de hand verwerkt.
- De belangrijkste wijzigingen worden hieronder toegelicht.
- <u>Wijzigingen n.a.v. uw commentaar:</u>
  - Eenheid kabinetsbeleid
- <u>Wijzigingen n.a.v. commentaar stasFB:</u>
  - Eenheid kabinetsbeleid
- <u>Wijzigingen n.a.v. commentaar mFIN:</u>
  - Eenheid kabinetsbeleid
- <u>Wijzigingen n.a.v. de ambtelijke vierhoek, en daaropvolgend het BWO tussen u en MSZW:</u>
  - Het eindrapport is op 16 januari besproken in de ambtelijke vierhoek. De algemene boodschap daar was dat de toon in het stuk urgentie miste, en dat concreet handelingsperspectief voor een volgend kabinet ontbrak.
  - Hier is in een BWO tussen mSZW en stasTD op 19 januari verder over gesproken. Daarin is afgesproken om deze elementen toe te voegen aan de stukken.

- Eenheid kabinetsbeleid

- Wijzigingen n.a.v. inbreng VWS n.a.v. de ambtelijke vierhoek:
  - In H4.2 is bij de domeinspecifieke opties (kind, huur, zorg) een passage opgenomen over de relatie tussen de opties binnen het domein. Deze passage is behulpzaam om de opties binnen één domein met elkaar te vergelijken.
  - In de fiches nominale premieverlaging en inkomensonafhankelijke zorgtoeslag worden een aantal keuzes gemaakt in de omgang met inkomenseffecten en de budgettaire effecten in relatie tot de inzet van bepaalde compenserende maatregelen. Zonder aanvullende maatregelen zouden relatief extreme inkomenseffecten resulteren. VWS zou deze keuzes daarom graag centraler positioneren als onderdeel van de maatregel. Minder centraal positioneren sluit evenwel aan bij dat vormgeving aanvullende maatregelen politieke keuzes zijn die nog gewogen moeten worden (en ook anders kunnen uitvallen). In overleg met VWS is in de passage onder 'omschrijving' opgenomen dat er keuzes gemaakt moeten worden m.b.t. deze aanvullende maatregelen die nog politieke weging vergen, en dat de specifieke keuzes in de uitwerking in het fiche (nodig voor de berekening van de inkomenseffecten) bij de presentatie van de berekende inkomenseffecten toegelicht worden.
  - Toevoegen van inkomenseffecten van een subvariant waarbij de zorgtoeslag wordt verlaagd (i.p.v. afgeschaft) met compensatie in het regulier instrumentarium (fiche 8).
  - Eenheid kabinetsbeleid

- Overige wijzigingen:
  - Er zijn doorrekeningen van inkomenseffecten toegevoegd bij de illustratieve combinaties uit H5. In combinatie A zijn de inkomenseffecten van een verlaging van de WML nog pm. SZW/ASEA zal deze uiterlijk donderdagochtend aanleveren.
  - De samenvatting en H4.2 bevat een box met een overzicht van de uitgewerkte beleidsopties.

Communicatie

- N.a.v. ambtelijke afstemming en afstemming met COM zijn redactieslagen gemaakt op de stukken.
- De stukken zijn opgemaakt door de vormgever.
- Aan de voorpagina is een illustratie toegevoegd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

HEDEN
TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Persoonsgegevens

nota

Kamerbrief en samenvatting Eindrapportage toekomst toeslagen

Datum
1 februari 2024

Notanummer
2024-0000154648

Bijlagen
1. Oplegbrief
2. Samenvatting

Aanleiding
Woensdag 31 januari spraken wij u over afronding van de eindrapportage toekomst toeslagen, en gaf u feedback mee op de oplegbrief en de samenvatting van het rapport.

Beslispunten
Wij horen graag of u akkoord bent met de aangepaste oplegbrief en samenvatting van de eindrapportage Toekomst Toeslagenstelsel, ten behoeve van agendering van de gehele eindrapportage in de politieke vierhoek.

Kernpunten
- Uw feedback op de oplegbrief en samenvatting is verwerkt.
- De deadline voor aanbieden van de stukken bij AZ voor agendering in de politieke vierhoek is vrijdag 2 februari 12:00 uur.
- MinFin en StasFB ontvangen ook vandaag de gehele eindrapportage, incl. de aangepaste oplegbrief en samenvatting.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

07-02-2024

TER BESLISSING
Aan
Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
DB&T

Persoonsgegevens

nota

Toekomst toeslagen - MR aanbiedingsformulier en stukken n.a.v. politieke vierhoek

Datum
6 februari 2024

Notanummer
2024-0000161261

Bijlagen
Oplegbrief
Eindrapportage Toekomst
Aanbiedingsformulier MR

Aanleiding

Op 6 februari is het eindrapport Toekomst Toeslagenstelsel besproken in de politieke vierhoek. Bijgaand ontvangt u het voorstel om deze bespreking in de stukken te verwerken. Ook vindt u hierbij het aanbiedingsformulier voor aanbieding van de stukken aan de Ministerraad op 9 februari, met het verzoek om deze te ondertekenen.

Beslispunten

- Eenheid kabinetsbeleid
- Kunt u zich vinden in het MR aanbiedingsformulier, en wilt u deze ondertekenen t.b.v. aanbieding aan de MR van 9 februari? *NB. De deadline voor aanlevering van de stukken is woensdag 7 februari om 12.00uur bij AZ.*

akkoord

Kernpunten

- N.a.v. bespreking in politieke vierhoek is Eenheid kabinetsbeleid Eenheid kabinetsbeleid
- N.a.v. bespreking in politieke vierhoek is Eenheid kabinetsbeleid Eenheid kabinetsbeleid
- U ontvangt bijgaand ook het aanbiedingsformulier voor aanlevering van de stukken voor de Ministerraad. Het verzoek is om deze te ondertekenen t.b.v. verzending van de stukken aan AZ uiterlijk woensdag 7 februari 12.00uur.

Informatie die niet openbaar mag worden

N.v.t.

Ministerie van Financiën

HEDEN
TER ADVISERING
Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Annotatie Politieke Vierhoek 6 februari

Datum
5 februari 2024

Notanummer
2024-0000157824

Bijlagen
geen

Aanleiding

Op 6 februari vindt er een politieke vierhoek plaats om 10.30 uur. De volgende punten staan op de agenda:

1. Eindrapportage Toekomst Toeslagen
2. Kamerbrief Verkenning toekomst kindregelingen

1. Eindrapportage Toekomst Toeslagen

Advies

Instemming met doorgeleiding naar MR van 9 februari.

Kernpunten

- Het rapport verkent verschillende opties voor fundamentele herziening of afschaffen van het toeslagenstelsel. Ook zijn verschillende maatregelen opgenomen voor vereenvoudiging van het stelsel op de korte(re) termijn.
- Het eindrapport is op 16 januari besproken in de ambtelijke vierhoek. De algemene boodschap daar was dat de toon in het stuk urgentie miste, en dat concreet handelingsperspectief voor een volgend kabinet ontbrak.
- Op 19 januari heeft een BWO plaatsgevonden tussen Stas TD en MSZW. Daarin is gesproken over:
  - Eenheid kabinetsbeleid
- Ambtelijk SZW zal MSZW erop wijzen dat eerder in Hoofdstuk 5 een tabel was opgenomen waarin de implementatiepaden voor drie illustratieve combinaties van opties werden geschetst. Eenheid kabinetsbeleid

  Eenheid kabinetsbeleid
  - Hoofdstuk 5 bevat feitelijk alsnog drie illustratieve optiecombinaties:
    - één combinatie met opties binnen het stelsel;
    - één combinatie met opties binnen de specifieke domeinen (kind, wonen, zorg);
    - één vergaande integrale stelselherziening van de belastingen en toeslagen.

    - Hiermee wordt inzicht gegeven in hoe beleidsopties met elkaar interacteren, en welke transitiepaden daarbij horen. De eerdere tabel was bedoeld om hier een duidelijker overzicht in te bieden.
    - De beschreven combinaties zijn ter illustratie. Het gaat dus niet om voorkeursvarianten of een uitputtende lijst van mogelijke combinaties.
- Ambtelijk BZK zal MBZK erop wijzen dat in de aanbiedingsbrief de volgende zinsnede is toegevoegd: "andere opties en richtingen zijn denkbaar". Ambtelijk BZK voorziet het risico dat een volgend kabinet geen (inhoudelijke) keuzes gaat maken, maar gaat kiezen voor een nieuwe verkenning.
- Vanuit de andere departementen zijn vooralsnog geen signalen ontvangen dat hun bewindspersonen met specifieke punten zullen komen.

Spreeklijn ter introductie voor stas TD:
- Verschillende moties hebben gevraagd om een verkenning van mogelijkheden om het toeslagenstelsel te herzien of af te schaffen, in lijn met de ambitie van dit kabinet om de toeslagen af te schaffen.
- Eind juni vorig jaar is reeds een tussenrapportage aan beide Kamers aangeboden. De tussenrapportage bevatte een probleemanalyse, en gaf aan welke opties in het eindrapport zouden worden uitgewerkt.
- Dit eindrapport bevat de concrete uitwerking van deze opties. Opties zijn gewogen op onder meer uitvoerbaarheid, juridische haalbaarheid. Ook zijn de inkomens- en budgettaire effecten en marginale druk in beeld gebracht.
- De opties beslaan een breed pallet van mogelijkheden: van opties binnen het stelsel, tot een integrale herziening van het toeslagen- en belastingstelsel.
- Naast beleidsopties om het stelsel fundamenteel te herzien, zijn ook mogelijke maatregelen ter verbeteringen in beeld gebracht.
- Een belangrijke boodschap in de kamerbrief is dat het aan de politiek is om keuzes te maken over de toekomst van het stelsel. Bij alle beleidsopties zijn daarom 'handelingsperspectieven' in beeld gebracht.

Toelichting
- In de eindrapportage wordt stilgestaan bij de bevinding dat er geen perfect alternatief is voor het huidige toeslagenstelsel. De uitwerking van de verschillende beleidsopties laat zien dat wijzigingen gepaard gaan met lastige keuzes die mensen – mogelijk hard – kunnen raken in hun portemonnee.
- De stukken worden, conform toezegging, zowel naar de Tweede Kamer als de Eerste Kamer gestuurd. Het eindrapport en de brief worden ondertekend door Stas TD, MSZW, MBZK en MVWS, mede namens Stas FB.
- Beoogd is dat het eindrapport Toekomst toeslagenstelsel en de toekomstverkenning kindregelingen in de MR van 9 februari wordt geagendeerd.
- Aangekondigd is dat in de fichebundel voorafgaand aan de MR van 9 februari nog tekstuele aanpassingen doorgevoerd kunnen worden.
- Het rapport is door een interdepartementale ambtelijke werkgroep opgesteld. De werkgroep werd gevormd door FIN (coördinatie en deelnemer), SZW, VWS, BZK, Dienst Toeslagen en SVB. Ook zijn de Belastingdienst, het UWV en OCW en DUO betrokken geweest.

2. Kamerbrief Verkenning toekomst kindregelingen

Advies
Instemmen met doorgeleiding naar MR van 9 februari.

Kernpunten

- In de brief wordt een toekomstperspectief van de kindregelingen (kinderbijslag en kindgebonden budget) geschetst. De fiches over het kindgebonden budget die bij Toekomst toeslagenstelsel zijn opgesteld, zijn ook als bijlagen bij deze brief gevoegd.
- De brief bevat geen voorstellen van het kabinet, maar benoemt het advies van de ambtelijke verkenning om deze regelingen samen te voegen.
- De brief is afgestemd tussen MSZW en Stas TD. Sindsdien is er een nieuwe passage over Caribisch Nederland toegevoegd.

Toelichting

- Deze brief is ook besproken is het BWO tussen Stas TD en MSZW van 16 januari jl. De uitkomsten ervan zijn verwerkt.
- De brief bevat zowel kortere als langere termijnmaatregelen. Alle langere termijnmaatregelen gaan uit van samenvoegen van de kinderbijslag en het kindgebonden budget. De wijze waarop – wel of niet (deels) inkomensafhankelijk – verschilt per fiche. In de brief wordt niet vooruitgelopen op de vraag wie de opties kan uitvoeren.
- Door MSZW is een passage toegevoegd over Caribisch Nederland. In de MR van 2 februari ligt de kabinetsreactie op de Commissie Sociaal Minimum Caribisch Nederland. Daarin wordt de verkenning naar deze problematiek aangekondigd. Na accordering door MR zal een verwijzing naar die brief worden toegevoegd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Secretariaat Ministerraad
Ministerie van Algemene Zaken

VIERHOEK

Kenmerk : 3796554

AGENDA

Vergadering te houden op dinsdag 6 februari 2024
in de Trêveszaal van het ministerie van Algemene Zaken,
aan te vangen 's morgens om 10.30 uur

1.	Eindrapportage Toekomst Toeslagen	0
2.	Kamerbrief Verkenning toekomst kindregelingen	0

x stukken zijn rondgezonden
o stukken worden rondgezonden
• stukken zijn in de samenwerkingsruimte geplaatst
= geen stukken

6 februari 2024

Persoonsgegevens

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
DB&T

Persoonsgegevens

nota

Annotatie MR 9 februari - Eindrapport Toekomst Toeslagenstelsel

Datum
7 februari 2024

Notanummer
2024-0000162672

Bijlagen
geen

Aanleiding

Op 9 februari wordt het eindrapport Toekomst Toeslagenstelsel besproken in de Ministerraad.

Adviezen

- U (allen) kunt instemmen met verzending van het eindrapport naar beide Kamers.
- U (stasTD) kunt onderstaande punten gebruiken voor een toelichting op het rapport:
    - Mede naar aanleiding van de in het coalitie-akkoord opgenomen ambitie van dit kabinet om de toeslagen af te schaffen, is gewerkt aan een verkenning van opties om toeslagen fundamenteel te herzien of af te schaffen. Dit eindrapport bevat de uitkomsten van deze verkenning.
    - Het eindrapport is besproken in de politieke vierhoek op 6 februari. Naast de vierhoek-leden waren mVWS, mMZ en mBZK aanwezig. De vierhoek-bespreking heeft tot twee aanpassing geleid in het rapport:
        - Eenheid kabinetsbeleid
        - Eenheid kabinetsbeleid

      Deze punten zijn reeds verwerkt in de nu voorliggende versie.
    - Belangrijke boodschappen uit het rapport zijn dat toeslagen veel mensen helpen, maar ook fundamentele problemen kennen. De problemen zijn het meest pregnant voor mensen in onzekere of veranderlijke situaties, zoals wisselend inkomen. Er moeten fundamentele oplossingen worden geboden. Dit rapport reikt daar handvatten voor aan. Nu is de politiek aan zet.

- De opties in het rapport beslaan een breed palet aan mogelijkheden: van opties binnen het stelsel, tot een integrale herziening van het toeslagen- en belastingstelsel. Voor alle opties zijn effecten zoals inkomenseffecten, budgettair en marginale druk, in beeld gebracht.
- Naast beleidsopties om het stelsel fundamenteel te herzien, zijn ook mogelijke maatregelen ter verbeteringen op de korte(re) termijn in beeld gebracht.
- Het eindrapport is tot stand gekomen met intensieve betrokkenheid van andere departementen (m.n. SZW, VWS, BZK) en uitvoeringsorganisaties zoals de Dienst TSL, de Belastingdienst, SVB en UWV. OCW en DUO hebben ook bijgedragen.
- Ook zijn gesprekken gevoerd met stakeholders en deskundigen.
- Het eindrapport wordt aangeboden door de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane, de minister van SZW, de minister voor Medische Zorg, de minister van BZK, mede namens de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst.

Kernpunten

- Op dinsdag 6 februari is het rapport besproken in de politieke vierhoek. Naar

Eenheid kabinetsbeleid

- Ook op de MR agenda staat de brief van MSZW over de toekomstverkenning kindregelingen. Beoogd is om de brief van MSZW en het eindrapport Toekomst Toeslagenstelsel gelijktijdig te verzenden, na de MR.

Toelichting

- In de eindrapportage wordt stilgestaan bij de bevinding dat er geen perfect alternatief is voor het huidige toeslagenstelsel. De uitwerking van de verschillende beleidsopties laat zien dat wijzigingen gepaard gaan met lastige keuzes die mensen – mogelijk hard – kunnen raken in hun portemonnee.
- Het eindrapport bevat de volgende bijlagen:
    1. Beschrijving van het stelsel en probleemanalyse
    2. Fichebundel
    3. Vereenvoudigingen binnen het huidige stelsel
    4. Effecten waarop de beleidsopties zijn geanalyseerd
    5. Internationale vergelijking
    6. Memo van het CPB met een beknopt overzicht van eerdere CPB-analyses van de arbeidsaanbod-effecten van alternatieven voor het toeslagenstelsel
    7. Wegingen op de hand van Dienst Toeslagen en de Belastingdienst

Communicatie
Er wordt een persbericht uitgestuurd met het rapport.

Politiek/bestuurlijke context
Het rapport is opgesteld gesteund door verschillende moties.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.